

REMISSVAR

2022-05-15

Näringsdepartementet

N2022/00233

SOU 2021:98 Ett förbättrat trygghetssystem för företagare – enklare och mer förutsägbart

Småföretagarnas Riksförbund har tagit del av utredningen Ett förbättrat trygghetssystem för företagare och tillstyrker utredningens olika förslag. Som företagare tar man risker när man väljer att satsa på sin företagsidé. Men för att våga ta risker måste man också säkerställa att det finns skyddsnät och trygghetsbuffertar om företaget under perioder inte går som det var tänkt.

De sociala förutsättningarna regleras inom ramen för den svenska arbetsmarknaden. Det är här viktigt att uppnå en upplevd rättvisa mellan ägare, arbetsgivare och anställda. Åtskilliga studier visar att framgångsrikt företagande kräver en organisation som kännetecknas av öppenhet, tillit och uppriktig dialog och att företagsledaren/företagaren främjar omtänksamhet, engagemang och stöd för varje individ och anställd. Både företagarens och de anställdas sociala trygghet i kombination med personlig utveckling är ett grundfundament för att skapa en verksamhet som blir meningsfull, begriplig och hanterbar.

Småföretagarnas Riksförbund menar på att denna insikt för stabilitet och tillväxt är betydligt större hos mikro- och småföretag, vilket gör dessa typer av företag till de bästa arbetsgivarna. Det är därför anmärkningsvärt att utformningen av dagens trygghetssystem misstänkliggör och begränsar företagarens/företagarens möjligheter att hitta en god balans mellan de anställdas trygghet, företagarens trygghet och företagets utveckling. För att företagare ska kunna bygga en framgångsrik kultur behöver det finnas ett socialt skyddsnät som är tryggt, flexibelt och rättvist för både företagare och anställda. Därför anser Småföretagarnas Riksförbund att förslagen i denna utredning är ett stort steg i rätt riktning och bör genomföras omgående då trygghetssystemet för företagare behöver moderniseras och uppgraderas till de förutsättningar som råder på dagens arbetsmarknad.

Sammanfattning av förslaget

I utredningen föreslås att regler för att fastställa beräkningsunderlaget för sjukpenninggrundande inkomst för den som har inkomst av näringsverksamhet tas in i socialförsäkringsbalken. Sjukpenninggrundande inkomst för företagare med inkomst av näringsverksamhet ska som huvudregel baseras på historiska uppgifter i form av fastställda deklarationsuppgifter. Den försäkrade har rätt att som alternativ till huvudregeln begära att beräkningsunderlaget för den sjukpenninggrundande inkomsten ska beräknas utifrån inkomsten av aktiv näringsverksamhet enligt senaste beslutet om slutlig skatt enligt kompletterat med underlag avseende tid därefter. Försäkringskassan ska vid beslut om sjukpenninggrundande inkomst alltid besluta om det högsta av huvudregeln eller alternativregeln.

Det föreslås även att den grundläggande karensen för en försäkrad med inkomst av näringsverksamhet ska vara 1 dag. Det ska även fortsättningsvis vara möjligt att välja en karenstid på 7, 14, 30, 60 eller 90 dagar.

Som en följdändring föreslås att sjukförsäkringsavgiften höjs från 3,64 procent till 3,76 procent.

Utredningen föreslår en översyn av reglerna om karens och sjuklön för egenföretagare och för företagare som är anställda i sitt eget aktiebolag. Syftet med översynen bör vara att utreda hur reglerna kan göras mer neutrala mellan företagsformer.

Tillväxtverket och Skatteverket bör få i uppdrag att ta fram anpassade informationsinsatser som kan ge stöd och vägledning när det gäller regler och allmänna villkor i socialförsäkringssystemet som rör företagare

Småföretagarnas Riksförbunds synpunkter på förslaget

En av Småföretagarnas Riksförbund viktigaste frågor att driva är att säkerställa att det sociala skyddsnätet blir lika tryggt för företagare som för anställda. Enligt oss är det ett alltför ensidigt fokus på hur sjukpennings-, arbetslöshets- och pensionsfrågor ska utformas för att anställda ska få ett så tryggt socialt skyddsnät som möjligt. Denna attityd föreligger trots en enig politisk linje om vikten av att Sverige behöver fler småföretag och småföretagare. Den nystartade småföretagaren har varken tid eller ork att sätta sig in i alla regler. Det är inte ovanligt att företagare, som drabbas av sjukdom eller arbetslöshet, plötsligt inser att det sociala skyddsnätet inte ger den trygghet som man förväntat sig. Utan en rimlig ersättning, både när det gäller sjukdom och arbetslöshet, kan det bli svårt för småföretagaren att driva sitt företag vidare. Småföretagarnas Riksförbund kan inte acceptera att våra medlemmar ska leva med den här osäkerheten. Och vi kan heller inte förstå varför villkoren för småföretagen är sämre än villkoren för anställda.

Tidigare utredningar kring företagande och trygghetssystem kan konstaterande att mer behöver göras för att öka förutsebarheten i det försäkringsskydd som erbjuds företagare i de allmänna försäkringarna. Tydliga och klara regler är grundläggande. Men den faktiska tillämpningen och bemötandet påverkar också hur företagare upplever tryggheten i systemen. En större förståelse kan behövas för företagarens arbetsförhållanden liksom för andra grupper som arbetar självständigt. Utredningens presenterade förslag har tagit fasta på tidigare kartlagda behov vilket förbundet ser som en framgång och viktig markering för framtida beslut i dessa viktiga frågor.

Förslaget kring huvudregel och alternativregel är välbalanserat och kan komma till att korta handläggningstiderna hos Försäkringskassan dessutom kommer det troligtvis att vara tydligare för enskilda näringsidkare att få en bättre förståelse för vilken SGI det är som gäller. Försäkringskassan ska vid beslut om sjukpenninggrundande inkomst alltid besluta om det högsta av huvudregeln eller alternativregeln, vilket även visar på en positiv förståelse för de ojämna inkomstvariabler som denna typ av företagare i stor utsträckning innehar.

Småföretagarnas Riksförbund har under lång tid pekat på behovet av att ändra grundkarensen från 7 dagar till 1 dag och vill därför tydligt instämma i utredningens presenterade förslag. Vidare vill förbundet även lyfta behovet av att i samband med förändring av grundkarens genomföra de beslut som presenterades i delbetänkandet SOU 2020:65 55 år och karensval. Som en följdändring föreslås att sjukförsäkringsavgiften höjs från 3,64 procent till 3,76 procent. Småföretagarnas Riksförbund vill förtydliga att det som aviseras som en höjning även omfattar förändringen av att gå från 7 dagar till 1 dag. Utifrån egenavgiften till sjukförsäkring för inkomståret 2022 så är egenavgiften för de som valt 1 dags karenstid 3,84%. Därmed kan den föreslagna avgiften till 3,76 % för 1 dags karens även ses som en sänkning av avgiften för de som redan valt 1 dags karens.

Avslutningsvis vill Småföretagarnas Riksförbund även förtydliga behovet av informationsinsatser från Tillväxtverket, Skatteverket och Försäkringskassan. Attityden från tjänstemän och tillämpningen av regelverk är minst lika avgörande som förändringarna i lagstiftningen. Därför är det glädjande att utredningens intentioner och råd är att myndigheterna har ett stort ansvar att hjälpa och inte stjälpa alla de människor som har modet att starta och driva företag i Sverige.

Med vänlig hälsning

Peter Thörn
Förbundsordförande

Mattias Andersson
Näringspolitiskt ansvarig